

INSTYTUT AFRYKAŃSKI - *KRONIKI* – NR 7/09

Fundacja Studiów Afrykańskich – Instytut Afrykański, KRS Nr 0000313315, Regon – 100574376, NIP 7282-709-781. Skrz. Pocz. 478, 90-950 Łódź. Bank PKO BP 4 0/Łódź – 33 1020 3378 0000 1102 0172 9474 www.ia.org.pl

1. W dniach 24-30.09. w Nowym Jorku w siedzibie ONZ, miała miejsce **Konferencja nt. światowego kryzysu finansowego i ekonomicznego i jego skutków dla rozwoju**. Została ona zwołana przez Przewodniczącego

Zgromadzenia Ogólnego NZ na podstawie rezolucji ZO nr 63/239 z 24.12.08 – „Deklaracja z Doha w sprawie finansowania rozwoju, zawierająca (Aneks) 23-stronicowy dokument końcowy Konferencji Przeglądowej z Realizacji Konsensusu z Monterrey (2002). Konferencja Przeglądowa odbyła się w Doha, 29.11.-2.12.08. Zgodnie z rez. 63/277 z 7.04.09, Konferencja nowojorska miała początkowo odbyć się w dniach 1-3.06.br. i być zwołana na „najwyższym szczeblu”. Szerokie przygotowania do tego spotkania, przebiegające w okresie nasilania się wielorakich i powiązanych ze sobą aspektów światowego kryzysu (finanse, paliwa, gospodarka, handel, żywność, pandemia grypy A/H1N1, zmiany klimatu, prawa człowieka), jak i zgodnie oceniany jako udany przebieg obrad z udziałem wszystkich 192 państw członkowskich NZ (jako swoistej G-192), obfitują w bogaty materiał analizujący zarówno przyczyny, jak i propozycje rozwiązań niełatwego wyjścia z tego bezprecedensowego załamania się koniunktury światowej i jego skutków, zwłaszcza dla najuboższej części społeczności międzynarodowej. Mimo, że wielu przywódców państw z różnych powodów nie wzięło osobiście udziału w spotkaniu, to jednak wywrze ono zapewne znaczący wpływ na dalszy rozwój sytuacji wewnętrznej w poszczególnych krajach, podregionach i regionach świata.

W **debacie generalnej** wystąpiło ponad 120 delegacji państw członkowskich (wiele na szczeblu ministerialnym i wyżej) i instytucji międzynarodowych (omówienia wystąpień vide www.un.org/News/Press/docs/2009/dev2747, 2751, 2754). Niezależnie, konferencji towarzyszyły 4 „okrągłe stoły” pod wspólnym ogólnym tematem – ocena przyczyn i dróg wyjścia z pogłębiającego się kryzysu finansowego i ekonomicznego i jego wpływu na rozwój. Wystąpienia panelistów z organizacji międzynarodowych i innych dyskutantów koncentrowały się odpowiednio na następujących sprawach: - Mający już miejsce i możliwy dalszy wpływ kryzysu, m.in. na zatrudnienie, handel, inwestycje i rozwój, w tym na osiągnięcie ustalonych w trybie międzynarodowym celów rozwoju, obejmujących Milenijne Cele Rozwoju; - Skoordynowane działania odnośnie do stosownych środków mających na celu osłabienie skutków kryzysu; - Rola ONZ i państw członkowskich w mających miejsce międzynarodowych dyskusjach nt. reformy i umocnienia instytucji i architektury systemu finansowego i gospodarczego; - Wkład ONZ-owskiego systemu na rzecz rozwoju w odpowiedzi na kryzys. Omówienie „okrągłych stołów” vide www.un.org/news/Press/docs/2009/dev2750, 2752, 2753)

Odbyły się też **konferencje prasowe**, m.in. Przewodniczącego ZO, Sekretarza Generalnego NZ, organizacji pozarządowych, szefa Komisji Ekspertów Josepha Stiglitz. W ocenie SG NZ, świat zmaga się aktualnie z największym kryzysem finansowym i gospodarczym od zarania ONZ (1944-45), kryzysem dotyczącym wszystkich części naszego globu, w sytuacji gdzie skutki zmian klimatu i skrajnego ubóstwa dają już dotkliwie znać o sobie. Toteż, jak nigdy dotąd „potrzebujemy solidarności międzynarodowej. Potrzebujemy ONZ, która reprezentuje całą społeczność międzynarodową i jest obecna we wszystkich krajach świata”. „Razem musimy scementować działania. Musimy wesprzeć prawa ekonomiczne, społeczne, ludzkie, wszystkich ludów świata”. By to osiągnąć niezbędne są działania w trzech płaszczyznach. Dojść do rzeczywistych danych dot. skutków kryzysu dla najbiedniejszych. Dotrzymać zobowiązań pomocy umożliwiającej najbardziej narażonym stanie się bardziej niezależnymi. Dostosować instytucje międzynarodowe (poprzez reformy) do wymogów 21 wieku.

SG NZ ubolewał, że ta ostatnia sprawa poróżniła społeczność międzynarodową. W najbliższym czasie ONZ uruchomi Globalny System Ostrzegania o skutkach i wrażliwości (na kryzys) (Global Impact and Vulnerability Alert System). Organizacja będzie wspierać kraje w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, handlu, bardziej zielonej gospodarki, silniejszej osłony socjalnej i Globalnego Paktu na rzecz miejsc pracy (Global Jobs Pact). Pomoc dla Afryki kształtuje się poniżej dodatkowych \$20md rocznie obiecanych przez G-8 w Gleneagles w 2005 r. „Jeśli można było zmobilizować \$18 bilionów na rzecz ratowania sektora finansowego, to powinno nie być trudno znaleźć te ca. \$18md dla Afryki”. Tak jak powiązane są ze sobą wyzwania, przed którymi stoimy, tak też zależne wzajemnie są recepty na sposoby ich przezwyciężenia.

Ponad **200 organizacji pozarządowych** zwróciło się 23.06.09 z apelem do Konferencji zawierającym rekomendacje do uwzględnienia w decyzjach tego gremium (www.pambazuka.org/en/category/advocacy/57389/print). „Konferencja NZ powinna być początkiem zmian systemowych, rozwiązywania kryzysu i budowania sprawiedliwości ekonomicznej między krajami rozwiniętymi,

rozwijającymi się i gospodarkami w okresie przejściowym”. Przyjęty konsensusem końcowy dokument Konferencji (zostanie opublikowany w późniejszym terminie) w ocenie SG NZ „służy interesom wszystkich krajów, w osiągnięciu bardziej inkluzywnego, sprawiedliwego, zbalansowanego, społecznie i gospodarczo zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza dla przewyciężenia ubóstwa i niesprawiedliwości. Tym samym Konferencja wysłała silny sygnał od wszystkich zainteresowanych, w tym krajów bogatych i biednych – dla nadchodzących Szczytów G-8 w lipcu br. we Włoszech i G-20 we wrześniu br. w Pittsburgu”.

J. Stiglitz opowiedział się m.in. za regulacją produktów finansowych. Złe praktyki kredytowe, zgubnych skutków których ostatnio doświadczyli Amerykanie uwidoczniły fakt, że od lat narażone były na nie kraje rozwijające się. Z kolei tajemnice bankowe pozwalają m.in. na ucieczkę podatkową i ukrywanie bogactwa elit.

2. Afryka prezentowała się prominentnie **na Konferencji**. Generalnym sprawozdawcą wybrano przedstawiciela Egiptu, Maged A. Abdelaziza. Na sesji plenarnej głos zabrały delegacje 30 krajów afrykańskich oraz dodatkowo ugrupowań regionalnych. Wystąpienia miały też miejsce podczas obrad „okrągłych stołów”. Pkt. 6 Deklaracji z Doha potwierdza poparcie dla specjalnych potrzeb Afryki w jej działaniach na rzecz pełnego włączenia się w nurt gospodarki światowej na zasadzie „partnerstwa między równymi”. Zgodnie z deklaracją polityczną z 22.09.08 nt. potrzeb rozwojowych Afryki, (rez. 63/1) państwa powinny tworzyć mechanizmy monitorujące realizację ich zobowiązań na rzecz Afryki. Reprezentant Afrykańskiej Komisji Gospodarczej NZ (UNECA) wskazał na negatywne skutki kryzysu dla wymiany handlowej, szczególnie eksportu. „Jeśli korekty nie zostaną pilnie dokonane, kraje afrykańskie będą zmuszone podjąć kroki protekcyjnistyczne”. Przedstawiciel Mali nakreślił z kolei zgubne skutki kryzysu dla krajów najmniej rozwiniętych.

3. Pambazuka News w wydaniu z 2.07.09 omawia wydaną niedawno przez Oxford University Press książkę Lindsay'a Whitfielda (ed) (2008): „ **The Politics of Aid: African Strategies for Dealing with Donors**” (www.pambazuka.org/en/category/books/57381/print) Recenzent podkreśla, że mimo deklarowania polityki przyjaznej dla biorców pomocy, zagraniczni donatorzy nadal odgrywają dominującą rolę. Grupa badaczy z Oxford University zadała sobie pytanie, czy od końca lat 90. rządy afrykańskie rzeczywiście uzyskały większy wpływ na sprawy pomocy zagranicznej. Odpowiedź na to, mimo akcentowania „partnerstwa” i kraju biorcy jako gestora pomocy (country ownership) nie jest jednoznaczna. Można wręcz mówić o umocnieniu się roli zagranicznego donatora. Autorzy prześledzili kazusy 8 krajów: Ghany, Mali, Mozambiku, Tanzanii, Zambii, Rwandy oraz Etiopii i Botswany. Jedynie w tych dwóch ostatnich krajach rządy wydają się kontrolować politykę pomocową. Opracowanie jest także częścią programu badania zarządzania gospodarką w skali globalnej m.in. z uwagi na ciągle przeplatanie się kompetencji narodowych z ponad-narodowymi. Otóż stawiana jest tu trzeźwa hipoteza: warunkiem „dobrego rządzenia” na poziomie krajowym jest „dobre rządzenie” w skali globalnej, które jednak nadal pozostawia wiele do życzenia. Pośrednio potwierdza to także przebieg ww. Konferencji NZ.

4. Niektóre inicjatywy współpracy polsko-afrykańskiej podejmowane przez instytucje, bądź osoby prywatne.

- Brawa dla Fundacji Afryka Inaczej za zorganizowanie 30.06.br. **spotkania** w klubie Indeks, Krakowskie Przedmieście 24 i **wystawy** „My Warszawianki, my Warszawiacy”. Pokazano reportaż filmowy z „Dnia Afryki” w Warszawie w pasażu Wiecha. Chwała samorządom za wspieranie podobnych inicjatyw. fundacja@afryka.org
- Od 15.07.-31.8.br. **na wolontariat do Nairobi** udają się Anna Poduszyńska, absolwentka Wydziału Malarstwa i Podyplomowych Studiów Pedagogicznych na ASP w Krakowie (annapoduszynska@gmail.com) oraz Elżbieta Wiejaczka, absolwentka biologii na AP, filozofii na UJ i Szkoły Dziennikarstwa Praktycznego *Rafalski Press*. Będą pracować w ramach dwóch projektów: - Zebra Children's Village (sierociniec dla dzieci) oraz Dagoretti Primary School (szkoła podstawowa w slumsach Nairobi). Po powrocie planują **kontynuować „myślenie o Afryce”** w Polsce, w tym zorganizowanie wystawy fotograficznej od 5-29.10.br. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie (przy ul. Rajskiej) oraz kiermaszu prac dzieci ze slumsów. (www.kenyaprojects.com)
- **Lekarki z Poznania** już po raz kolejny udają się w lipcu do Kenii, na wolontariat do przychodni im. Jana Pawła II sióstr felicjanek w Ruiru k/Meru (na równiku, pod górą Kenya, 5199 m n.p.m) milka.glowacka@gmail.com
- Fundacja **My Baobab** zrzeszająca b. wolontariuszy głównie z ośrodków salezjańskich, specjalizuje się w sprawach Madagaskaru. info@mybaobab.org, tel. +48-513236632
- 27.06.br w klubie Luka w Łodzi odbył się koncert **Noc Żywych Bębnow**- święto zachodnioafrykańskiej muzyki perkusyjnej, z okazji 6. urodzin zespołu City Bum Bum. Wystąpili: City Bum Bum & Seckou Keita (Senegal), gościnnie: Maxime Piazza (Francja) oraz DJ Steve Sambali (Tanzania). <http://www.citybumbum.pl/>
- Zespół City Bum Bum zaprasza na wakacyjne **warsztaty tradycyjnej muzyki djembe/doundoun** i tańca Afryki Zachodniej. Więcej na: <http://www.citybumbum.pl/>

Prosimy o informowanie Kroniki IA o podobnych przedsięwzięciach.

Redakcja Kronik IA liczy na owocną współpracę z Czytelnikami. Uwagi i propozycje prosimy kierować na adres: wojciechjasinski@yahoo.com; instytutafrykanski@ia.org.pl